

تلاش جمهوری آذربایجان برای استفاده از ظرفیت های ترانزیتی در همکاری با کشورهای منطقه

جمهوری آذربایجان در سال های اخیر برای استفاده حداکثری از ظرفیت های ترانزیتی، با گسترش همکاری با کشورهای منطقه بخصوص جمهوری اسلامی ایران، تلاش های مضاعفی از خود نشان می دهد.

آران نیوز - شرایط نامساعد چند سال اخیر در بازارهای جهانی نفت و کاهش شدید قیمت این فرآورده ایجاب کرد تا جمهوری آذربایجان به عنوان کشوری نفت خیز که بخش قابل توجه درآمد ملی آن از استخراج و صادرات نفت به دست می آید، بیشتر به فکر کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی و متنوع سازی اقتصاد خود باشد. بنا بر این در حال حاضر استفاده از ظرفیت های ترانزیتی مناسب در قالب گسترش همکاری با کشورهای منطقه یکی از اولیتهای فعالیت های اقتصادی دولت باکو در دستور کار قرار گرفته است.

موقعیت جغرافیایی و ترانزیتی بسیار مناسب جمهوری آذربایجان و قرار گرفتن در میان دو کشور بزرگ منطقه یعنی روسیه و ایران که هر دو دسترسی به آبهای آزاد دارند، شرایط مناسبی برای دولت باکو جهت پیش بردن اهداف اقتصادی برای استفاده حداکثری از ظرفیت های ترانزیتی خود در قالب همکاری با مسکو و تهران را فراهم می کند. با مروری بر فعالیت های چند سال اخیر دولت جمهوری آذربایجان در زمینه استفاده مطلوب از ظرفیت های ترانزیتی خود می توان گفت، در این راستا اقدامات عملی قابل توجهی از سوی باکو انجام گرفته و دولت این کشور در زمینه تکمیل قانون گذاری های موجود در حوزه حمل و نقل و گسترش همکاری با کشورهای همسایه از جمله جمهوری اسلامی ایران، روسیه، گرجستان و قزاقستان گامهای مهمی برداشته است.

فرمان الهام علی اف رییس جمهوری آذربایجان در ماه اکتبر سال 2015 میلادی در خصوص تاسیس شورای هماهنگی حمل و نقل ترانزیتی حاکی از عزم جدی این کشور برای استفاده حداکثری از ظرفیت های ترانزیتی خود می باشد.

جمهوری آذربایجان در حال حاضر در قالب چند طرح حمل و نقل مهم منطقه ای برای توسعه ظرفیت های ترانزیتی خود در همکاری با کشورهای منطقه تلاش می کند که البته طرح تکمیل دالان بین المللی حمل و نقل شمال-جنوب در این زمینه برای این کشور در اولویت می باشد.

توافقنامه راه اندازی دالان بین المللی حمل و نقل شمال جنوب در ماه سپتامبر سال 2000 میلادی میان روسیه، ایران و هند در شهر سنت پترزبورگ به امضا رسیده و جمهوری آذربایجان در ماه سپتامبر سال 2005 میلادی به توافقنامه توسعه این دالان حمل و نقل بین المللی ملحق شد.

هدف از توسعه دالان حمل و نقل شمال - جنوب انتقال محموله ها از کوتاه ترین مسیر از هند و از طریق خاک ایران، جمهوری آذربایجان و روسیه به کشورهای اروپای شمالی و بالعکس می باشد که پیش بینی شده که بیشتر از ظرفیت های ریلی سه کشور برای حمل و نقل سریع محموله ها در این مسیر استفاده شود.

با توجه به این که اقتصاد کشورهای چین و هند در چند سال اخیر با سرعت توسعه می یابد علاقمندی این کشورها نسبت به دالان حمل و نقل شمال جنوب و دالان های حمل و نقل دیگر منطقه به اهمیت این مسیرهای ترانزیتی بین المللی می افزاید.

بنا به محاسبه کارشناسان آذربایجانی سالانه حمل و نقل ترانزیتی 10 الی 15 میلیون تن محموله از طریق دالان شمال جنوب امکان پذیر است که تحقق این مهم می تواند درآمد سالانه 250 الی 300 میلیون دلاری برای جمهوری آذربایجان داشته باشد.

دولت باکو در چند سال اخیر همراه با جمهوری اسلامی ایران و روسیه در راستای تکمیل دالان حمل و نقل شمال جنوب مشارکت فعال داشته و توسعه این دالان بین المللی موضوع عمده مورد مذاکره چند دیدار روسای جمهوری آذربایجان و ایران و نیز دیدار سه جانبه الهام علی اف، حسن روحانی و ولادیمیر پوتین روسای جمهوری آذربایجان، ایران و روسیه در مرداد ماه سال گذشته در باکو بوده است.

نتیجه این مذاکرات و توافقات حاصله است که در سال گذشته در راستای اتصال خطوط ریلی جمهوری آذربایجان و جمهوری اسلامی ایران در قالب تکمیل دالان بین المللی حمل و نقل شمال جنوب گام های مهمی برداشته شده است.

در سال گذشته با همکاری و هماهنگی های لازم دو کشور همسایه خط ریلی جدید 8.3 کیلومتری از ترمینال آستارای جمهوری آذربایجان تا مرز جمهوری اسلامی ایران احداث و نیز یک دهنه پل ریلی بر روی رودخانه آستارچای در مرز دو کشور ساخته شد و کارهای ساخت و ساز خط ریلی 1.4 کیلومتری و ترمینال باری در آستارای ایران در حال حاضر ادامه دارد.

بر اساس کارهای انجام گرفته، در سال گذشته برای نخستین بار قطار آزمایشی در این مسیر میان دو کشور جمهوری آذربایجان و ایران حرکت کرد. جمهوری آذربایجان و ایران همکاری های خود برای ساخت خط ریلی رشت آستارا در قالب تکمیل دالان حمل و نقل شمال جنوب را ادامه می دهند و دولت باکو آمادگی خود برای کمک به تامین مالی این طرح ریلی را اعلام کرده است.

جمهوری آذربایجان در نظر دارد، با ساخت خط ریلی رشت آستارا، راه اندازی قطارها در مسیر باکو نخجوان از طریق خاک ایران امکان پذیر شود. جمهوری خودمختار نخجوان در حال حاضر بدلیل مناقشه میان ارمنستان و جمهوری آذربایجان ارتباط مستقیم با این کشور و پایتخت باکو ندارد.

مسوولان اقتصادی جمهوری آذربایجان عقیده دارند که با راه اندازی خط ریلی رشت آستارا شرایط مساعد برای مسافرت ساکنان نخجوان به باکو و سایر شهرهای جمهوری آذربایجان از طریق ایران و نیز انتقال محصولات تولیدی در این جمهوری خودمختار به جمهوری آذربایجان فراهم خواهد شد.

در قالب تکمیل دالان حمل و نقل شمال جنوب و نیز هماهنگی های نهادهای راه آهن جمهوری آذربایجان، ایران و روسیه در سال گذشته حمل و نقل آزمایشی محموله ها ظرف 14 روز از بندرعباس به شهر مسکو از طریق خاک ایران، جمهوری آذربایجان و روسیه انجام گرفت و سه کشور در خصوص به کارگیری سیاست قیمت واحد برای حمل و نقل محموله ها در این مسیر به توافق رسیدند.

همچنین حرکت قطار کالنتینیری آزمایشی از هند و از طریق این مسیر به روسیه انجام گرفته و سه کشور برای حمل و نقل هر چه بیشتر محموله ها از کشور هند به اروپای شمالی در قالب این دالان بین المللی، فعالیت های پیگیرانه را ادامه می دهند.

چشم انداز توسعه دالان حمل و نقل شمال جنوب توجه برخی کشورهای منطقه را جلب کرده و موجب علاقمندی آنها برای مشارکت در این طرح بین المللی شده است. میخائیل کربون وزیر مدیریت عمومی استونی در سفر اخیر به جمهوری آذربایجان خواستار مشارکت کشورش در دالان بین المللی حمل و نقل شمال جنوب شد.

استونی به عنوان یکی از کشورهای بالتیک از لحاظ نزدیکی جغرافیایی با کشورهای اروپای شمالی می تواند یک مسیر مناسب برای حمل و نقل محموله ها در قالب دالان بین المللی شمال جنوب باشد.

جمهوری آذربایجان همچنین در همکاری با جمهوری اسلامی ایران برای حمل و نقل محموله ها از طریق دالان جنوب غرب که یک دالان فرعی کوریدور بین المللی شمال جنوب به شمار می رود، تلاش می کند.

راه اندازی دالان جنوب غرب شامل حمل و نقل محموله ها از طریق ایران، جمهوری آذربایجان، گرجستان و دریای سیاه به اروپا می باشد و مشارکت کشورهای دیگر از جمله اوکراین در این طرح نیز در دستور کار قرار می گیرد.

توسعه دالان حمل و نقل جنوب غرب یکی از موضوعات عمده مورد مذاکره در سفر اخیر محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه ایران به گرجستان و نیز سفر کنورگی کویریگاشویلی نخست وزیر این کشور به تهران بوده است.

جاوید قربان اف رییس شرکت راه آهن جمهوری آذربایجان اخیرا درباره اقتصادی بودن راه اندازی دالان جنوب غرب گفت که این دالان حمل و نقل امکان می هد محموله ها ظرف هفت روز از هند و از طریق ایران، آذربایجان، گرجستان و اوکراین به اروپا منتقل شود.

دولت باکو در راستای توسعه ظرفیت های ترانزیتی خود همچنین در همکاری با برخی کشورهای منطقه از جمله قزاقستان و گرجستان در راستای راه اندازی دالان حمل و نقل ترانس خزر برای انتقال محموله ها از جنوب چین از طریق قزاقستان، دریای خزر، جمهوری آذربایجان، گرجستان به اروپا و بالعکس تلاش می کند.

در این ارتباط مجمع بین المللی راه اندازی مسیر حمل و نقل ترانس خزر در ماه فوریه سال 2014 میلادی با مشارکت نهادهای حمل و نقل جمهوری آذربایجان، گرجستان و قزاقستان تاسیس شد و در مراحل بعدی کشورهای اوکراین، رومانی و لهستان نیز به این مجمع بین المللی حمل و نقل پیوستند.

مسیر حمل و نقل ترانس خزر یک مسیر ترکیبی به شمار می رود و بیشتر برای حرکت قطارهای باری و کانتینری پیش بینی شده است.

نخستین قطار کانتینری 'نوامند اکسپرس' در ماه اوت سال 2015 میلادی از شیخزی چین و از طریق بنادر آکناو قزاقستان و آلت جمهوری آذربایجان و بندر باتومی گرجستان به اروپا حرکت کرد.

توسعه دالان ترانزیتی در این مسیر در سفر اخیر نورسلطان نظربایف رییس جمهوری قزاقستان به جمهوری آذربایجان مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

جمهوری آذربایجان همچنین چند سال است که در قالب طرح راه اندازی خط ریلی باکو تفلیس قارص با گرجستان و ترکیه همکاری می کند.

راه اندازی این خط ریلی میان سه کشور که برای جابجای مسافری و نیز حمل و نقل محموله های منطقه پیش بینی شده، بدلیل تعلل مستمر کارهای ساخت و ساز در خاک گرجستان و ترکیه به تاخیر افتاده و برنامه ریزی شده تا این خط ریلی در اواخر سال جاری میلادی مورد بهره برداری قرار گیرد.

راه اندازی بندر بین المللی بازرگانی در ساحل دریای خزر در منطقه آلت در حومه باکو و نیز ترمینال کشتی در این بندر بازرگانی، ادامه کارهای ساخت و ساز جاده بین المللی باکو مرز جمهوری اسلامی ایران، بازسازی اساسی جاده باکو مرز گرجستان و نیز بازسازی بخش بزرگ جاده باکو مرز روسیه از جمله اقدامات دولت جمهوری آذربایجان برای افزایش ظرفیت های ترانزیتی خود می باشد.

جمهوری آذربایجان در سال 2016 میلادی از طریق خطوط ریلی خود 15.4 میلیون تن محموله حمل و نقل کرده و بنا به آمار رسمی این کشور حجم حمل و نقل ریلی در سه ماه اول سال جاری میلادی 3.8 میلیون تن بوده است که 11 درصد بیشتر در مقایسه با زمان مشابه یک سال قبل می باشد.